Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2023/2493

16.11.2023.

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2023/2493

(2023. gada 15. novembris)

par to, kā, piemērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/516 par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās, nacionālo kontu vajadzībām apstrādāt PVN, kas nav iekasēts krāpšanas PVN jomā un maksātnespējas dēļ (neatbilstība starp teorētiskajiem PVN ieņēmumiem un faktiskajiem PVN ieņēmumiem)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/516 (2019. gada 19. marts) par to, kā saskaņot nacionālo kopienākumu tirgus cenās, un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 89/130/EEK, Euratom un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1287/2003 (NKI regula) ([1]), un jo īpaši tās 5. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Neiekasētā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) apstrāde ir viens no jautājumiem, kas ietverts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2020/2147 ([2]), kurā uzskaitīti jautājumi, kam jāpievērš uzmanība katrā pārbaudes ciklā, lai nodrošinātu nacionālā kopienākuma tirgus cenās ("NKI") datu uzticamību, pilnīgumu un salīdzināmību.

(2) Lai dati par NKI būtu uzticami, pilnīgi un salīdzināmi, ir jāprecizē, kā nacionālajos kontos tiek apstrādāts PVN, kas nav iekasēts krāpšanas PVN jomā un maksātnespējas dēļ.

(3) Šādai apstrādei var būt nepieciešama korekcija attiecībā uz komponentu, kas veido neatbilstību starp teorētiskajiem PVN ieņēmumiem un faktiskajiem PVN ieņēmumiem un kas ir attiecināms uz izvairīšanos no PVN bez pircēja piekrišanas ("bez līdzdalības"), un ir attiecināms uz neiekasēto PVN maksātnespējas dēļ.

(4) NKI agregātiem un to komponentiem vajadzētu būt salīdzināmiem starp dalībvalstīm, un tiem būtu jāatbilst 2010. gada Eiropas kontu sistēmas (EKS 2010) attiecīgajām definīcijām un uzskaites noteikumiem, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 549/2013 ([3]) A pielikumā.

(5) Ar šo īstenošanas regulu būtu jāaizstāj Komisijas Lēmumā 98/527/EK, Euratom ([4]) noteiktā apstrāde, ņemot vērā rezultātus, kas NKI pārbaudes ietvaros gūti šajā jautājumā.

(6) Tāpēc Komisijas Lēmums 98/527/EK, Euratom būtu jāatceļ.

(7) Šajā īstenošanas regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Regulas (ES) 2019/516 8. pantā minētās Eiropas Statistikas sistēmas komitejas sniegto atzinumu,

([1]) OV L 91, 29.3.2019., 19. lpp.
([2]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/2147 (2020. gada 8. oktobris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/516 papildina, nosakot jautājumu sarakstu, kuriem jāpievērš uzmanība katrā pārbaudes ciklā (OV L 428, 18.12.2020., 9. lpp.).
([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 549/2013 (2013. gada 21. maijs) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).
([4]) Komisijas Lēmums 98/527/EK, Euratom (1998. gada 24. jūlijs) par PVN slēpšanas uzskaiti nacionālo kontu sistēmā (neatbilstība starp teorētiskajiem un faktiskajiem PVN ieņēmumiem) (OV L 234, 21.8.1998., 39. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Neiekasētā PVN vērtību dalībvalstis aprēķina, piemērojot šīs īstenošanas regulas pielikumā noteiktās metodes. Neiekasētā PVN vērtība ietver PVN, kas nav iekasēts izvairīšanās dēļ "bez līdzdalības", un attiecīgā gadījumā PVN, kas nav iekasēts maksātnespējas dēļ.

2. Lai veiktu pirmajā punktā minēto aprēķinu, dalībvalstis nosaka teorētiskos PVN ieņēmumus un faktiskos PVN ieņēmumus un aprēķina neatbilstību starp šīm divām summām, izmantojot šādu vispārēju formulu:

Neiekasētais PVN = teorētiskie PVN ieņēmumi *mīnus* faktiskie PVN ieņēmumi *mīnus* trūkstošie ieņēmumi (izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību")

3. Faktiskos PVN ieņēmumus ieraksta kā nodokļus D.211, kā noteikts EKS 2010 4.26.–4,28. punktā. Atkarībā no avota, no kura iegūti faktiskie PVN ieņēmumi (summas, ko apliecina aprēķini un deklarācijas, vai naudas ieņēmumi), ir iespējami šādi trīs varianti, kā aprēķināt neiekasēto PVN saskaņā ar iepriekš minēto vispārējo formulu:

a) 1.a variants (pamatojoties uz EKS 2010 4.27. punkta a) apakšpunktu – D.211, ko iegūst no aprēķiniem un deklarācijām, kuri koriģēti ar koeficientu, kas atspoguļo aprēķinātās un deklarētās, bet neiekasētās summas)

   Neiekasētais PVN (izvairīšanās dēļ bez līdzdalības un maksātnespējas dēļ) = teorētiskie PVN ieņēmumi *mīnus* faktiskie PVN ieņēmumi, ko apliecina aprēķini un deklarācijas, kuri koriģēti ar koeficientu, *mīnus* trūkstošie ieņēmumi (izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību")

b) 1.b variants (pamatojoties uz EKS 2010 4.27. punkta a) apakšpunktu – D.211, ko iegūst no aprēķiniem un deklarācijām; kapitāla pārvedums D.995 attiecīgajiem sektoriem ierakstīts, atspoguļojot aprēķinātās un deklarētās, bet neiekasētās summas)

   Neiekasētais PVN (izvairīšanās dēļ bez līdzdalības) = teorētiskie PVN ieņēmumi *mīnus* faktiskie PVN ieņēmumi, ko apliecina aprēķini un deklarācijas, *mīnus* trūkstošie ieņēmumi (izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību")

c) 2. variants (pamatojoties uz EKS 2010 4.27. punkta b) apakšpunktu – D.211, ko iegūst no naudas ieņēmumiem, kuri koriģēti pēc laika)

   Neiekasētais PVN (izvairīšanās dēļ bez līdzdalības un maksātnespējas dēļ) = teorētiskie PVN ieņēmumi *mīnus* faktiskie PVN ieņēmumi, kuru pamatā ir naudas ieņēmumi, kas koriģēti pēc laika, *mīnus* trūkstošie ieņēmumi (izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību")

4. Dalībvalstis vajadzības gadījumā koriģē aplēses par pievienoto vērtību un par pamatdarbības pārpalikumu, kas iekļautas to aplēsēs par nacionālo kopienākumu tirgus cenās un iekšzemes kopproduktu tirgus cenās, kuras veiktas saskaņā ar Regulu (ES) 2019/516, pieskaitot neiekasētā PVN vērtību, kas aprēķināta, izmantojot 2. punktā noteikto formulu. Šo korekciju par pievienoto vērtību (un pēc tam par pamatdarbības pārpalikumu) veic, koriģējot izlaidi un/vai starppatēriņu.

2. pants

Lai veiktu 1. pantā aprakstīto korekciju, dalībvalstis var piemērot metodi, kas ir līdzvērtīga 1. pantā noteiktajai metodei un kas dod salīdzināmus rezultātus.

3. pants

Dalībvalstis savā attiecīgajā to avotu un metožu uzskaitījumā, ko tās izmanto, lai sagatavotu NKI agregātus un to komponentus saskaņā ar EKS 2010 ("NKI uzskaitījums"), iekļauj izmantoto avotu un metožu aprakstu un norāda veikto korekciju vērtību.

4. pants

Ja dalībvalsts var pierādīt Komisijai, ka līdzvērtīga neiekasētā PVN apstrāde jau ir netieši iekļauta tās kontos, 1. pantu šai dalībvalstij nepiemēro. Dalībvalsts, kas vēlas pierādīt, ka līdzvērtīga neiekasētā PVN apstrāde jau ir netieši iekļauta tās kontos, sniedz attiecīgo aprakstu NKI uzskaitījumā.

5. pants

Neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts izmanto 1. pantā aprakstīto metodi vai 2. pantā aprakstīto metodi vai piemēro līdzvērtīgu apstrādi, kas nodrošina neiekasētā PVN netiešu iekļaušanu savos kontos, kā noteikts 4. pantā, katra dalībvalsts vismaz reizi piecos gados salīdzina teorētiskos PVN ieņēmumus ar faktiskajiem PVN ieņēmumiem, analizē neatbilstību un iekļauj šīs analīzes rezultātus NKI uzskaitījumā, sākot ar NKI uzskaitījumu 2025.–2029. gada pārbaudes ciklam.

6. pants

Lēmumu 98/527/EK, Euratom atceļ.

7. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 15. novembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Neiekasētā PVN vērtību (izvairīšanās dēļ bez pircēja piekrišanas (“bez līdzdalības”), un attiecīgā gadījumā maksātnespējas dēļ) aprēķina, izmantojot šādus divus mainīgos lielumus:

1) teorētisko PVN ieņēmumu vērtību;

2) neatbilstību starp teorētiskajiem PVN ieņēmumiem un faktiski iekasētajiem PVN ieņēmumiem.

Teorētisko PVN ieņēmumu aprēķins

Teorētiskie PVN ieņēmumi ir PVN summa, kas būtu iekasēta, ja atbilstīgi likumu prasībām to samaksātu visas vienības, kuras ir PVN maksātājas.

Teorētiskais PVN nav ne EKS 2010 jēdziens, ne agregāts. Teorētisko PVN ir iespējams aplēst *ad hoc* aprēķina modelī, kurā izdala neatskaitāmo PVN, kas netieši iekļauts pārskatu izdevumu daļā (t. i., iekļauts, bet nav uzrādīts izdevumos, kas novērtēti pircēju cenās).

Konkrēti, lai aprēķinātu teorētiskos PVN ieņēmumus, pirmkārt, jāsaskaņo PVN bāze ar spēkā esošajiem tiesību aktiem – citiem vārdiem, jāidentificē visi darījumi, kam piemēro neatskaitāmu PVN. Šo aprēķinu veic, izmantojot visdetalizētākos dezagregētos datus no nacionālajiem kontiem, kādi vien ir pieejami. PVN bāzi aprēķina, ņemot vērā visus spēkā esošos tiesību aktus, kas attiecas uz PVN.

Otrkārt, atbilstīgā PVN likme ir jāpiemēro katram darījumam, kas veido iepriekšējā rindkopā definēto PVN bāzi. Jāpiemēro PVN likmes, kas ir spēkā tajā gadā, par kuru ir aprēķināta PVN bāze (pienācīgi ņemot vērā visas izmaiņas, kas notiek gada laikā). Teorētiskos PVN ieņēmumus aprēķina, ņemot vērā visus spēkā esošos tiesību aktus, kas attiecas uz PVN.

Nolūkā identificēt visus darījumus ekonomikā, kurā jāiekasē neatskaitāmais PVN, ir vajadzīga ļoti detalizēta izdevumu analīze (galapatēriņš, starppatēriņš, bruto pamatkapitāla veidošana), lai nošķirtu, kuri darījumi ir apliekami ar nodokli un kuri pircēji nevar atskaitīt PVN (kas savukārt ir atkarīgs no tādu faktoru kombinācijas kā institucionālais sektors, saimnieciskā darbība un lielums). Aprēķinot teorētisko PVN, ņem vērā šādas darījumu kategorijas (daļai, uz kuru attiecas neatskaitāmais PVN):

— mājsaimniecību galapatēriņa izdevumi (iekšzemes jēdziens, t. i., izdevumi iekšzemes teritorijā),

— sektora S.13 starppatēriņš (pēc tam, kad piemērota sektora proporcionāli neatskaitāmā daļa),

— sektora S.15 starppatēriņš (pēc tam, kad piemērota sektora proporcionāli neatskaitāmā daļa),

— sektoru S.11, S.12 un S.14 starppatēriņš (pēc tam, kad piemērota atsevišķo darbību proporcionāli neatskaitāmā daļa),

— sociālie pārvedumi natūrā, kas iegādāti sektorā S.13,

— sociālie pārvedumi natūrā, kas iegādāti sektorā S.15,

— sektora S.13 bruto pamatkapitāla veidošana (pēc tam, kad piemērota sektora proporcionāli neatskaitāmā daļa),

— sektora S.15 bruto pamatkapitāla veidošana (pēc tam, kad piemērota sektora proporcionāli neatskaitāmā daļa),

— bruto pamatkapitāla veidošana sektoros S.11, S.12 un S.14 (pēc tam, kad piemērota atsevišķo darbību proporcionāli neatskaitāmā daļa) un

— vērtslietu iegāde mīnus atsavinājumi.

Attiecībā uz dažiem darījumu veidiem ir jāpiemēro “proporcionāli neatskaitāmā daļa”, lai ņemtu vērā to, ka neatskaitāmais PVN attiecas tikai uz daļu no attiecīgajiem izdevumiem attiecīgajā institucionālajā sektorā vai darbībā. Šādos gadījumos jāpiemēro proporcionāli neatskaitāmā daļa, pamatojoties uz to, kāds īpatsvars attiecīgā sektora/darbības kopējā izlaidē ir tādai izlaidei, kam piemēro atbrīvojumu.

Turklāt izdevumi par dažiem produktiem, uz kuriem attiecas valsts ierobežojumi attiecībā uz tiesībām atskaitīt PVN priekšnodokli (piemēram, uzņēmuma automašīnas un saistītie izdevumi, "reprezentācijas izmaksas" u. c.), būtu jāņem vērā visās jomās neatkarīgi no (attiecīgi) darbības vai nozares proporcionāli neatskaitāmās daļas.

Modelī pēc iespējas jāņem vērā dažas citas īpatnības, piemēram:

— īpaši PVN režīmi mazajiem uzņēmumiem, kuri nepārsniedz noteiktu reģistrācijas robežvērtību,

— citi īpaši PVN režīmi: vienotas likmes lauksaimnieki, peļņas daļas režīms ceļojumu rīkotājiem u. c.,

— savām vajadzībām ražoto preču patēriņa pareiza izslēgšana,

— beznodokļu veikalos veikto beznodokļu pirkumu pareiza izslēgšana,

— tādu darījumu iekļaušana, kuri nav ietverti preču un pakalpojumu kontā, bet uz kuriem var attiekties neatskaitāms PVN, piemēram, apbūves zemes pirkumi.

Nodokļa aplēse par katru no iepriekš minētajiem darījumiem, kas veido PVN bāzi, tiek veikta, piemērojot atbilstošu PVN likmi: piemēram, ja darījuma vērtība ir 150 pēc pircēja cenas un tas novērtēts ar 20 % likmi, tā pamatā esošā netiešā PVN aplēse būtu 150/1,2 × 0,2 = 25.

Šis aprēķins būtu jāprecizē, ja attiecīgais darījums ietver krāpšanu PVN jomā ar klienta līdzdalību, ņemot vērā, ka nacionālajos kontos pircēja cenā par darījumiem, kuri ietver šādu krāpšanu, neiekļauj šādā veidā nesamaksāto PVN. Tāpēc šajā gadījumā, ja ir zināms, ka krāpšanā PVN jomā iesaistītas preces/pakalpojuma vērtība, kas ietverta pircēja cenā, ir 30 (un ir zināms, ka attiecīgais nesamaksātais PVN nav iekļauts kopsummā 150), pircēja cenā ietvertā PVN vērtību aprēķinātu šādi: (150 – 30)/1,2 × 0,2 = 20. Neto vērtība "parastiem" darījumiem un tādiem darījumiem, kuri ietver krāpšanu PVN jomā bez līdzdalības un par kuriem PVN bija iekļauts pircēja cenā, būtu 100, attiecīgais PVN, kas iekļauts pircēja cenā, būtu 20, tādu darījumu vērtība, kas saistīti ar krāpšanu PVN jomā ar līdzdalību, būtu 30 un pircēja cenā iekļautais PVN ar līdzdalību – 0. nesamaksātais PVN "ar līdzdalību" būtu 30 × 0,2 = 6. Teorētiskā PVN galīgā vērtība būtu 20 + 6 = 26.

Ņemot vērā teorētiskā PVN aprēķināšanai nepieciešamo detalizācijas pakāpi, šis aprēķins jābalsta uz pieejamajiem visvairāk dezagregētajiem nacionālo kontu datiem pa produktiem. Piedāvājuma un izlietojuma tabulas (PIT) ir piemērota sistēma šādam aprēķinam. Tomēr pat visdetalizētākie PIT dati nesniegs sadalījumu, kas pilnībā atbilstu informācijai par atsevišķu produktu, darbību vai sektoru aplikšanu ar PVN. Tāpēc neizbēgami ir jāpēta papildu informācija no citiem avotiem, lai precīzi atspoguļotu spēkā esošos tiesību aktus PVN jomā. Šie avoti ietver detalizētus fiskālos un/vai administratīvos ierakstus vai statistikas apsekojumus. Dažos gadījumos, lai noteiktu nepieciešamo sadalījumu, jāizmanto vienreizēji pētījumi, dažādi svēruma modeļi, ekspertu aplēses vai pieņēmumi.

Teorētisko PVN ieņēmumu un faktisko PVN ieņēmumu neatbilstības aprēķins un tās analīze

Neatbilstība starp teorētiskajiem PVN ieņēmumiem un faktiskajiem PVN ieņēmumiem (kas aprēķināti, ņemot vērā visus spēkā esošos tiesību aktus un noteikumus) sastāv no divām daļām:

1) nesamaksātais PVN ar pircēja piekrišanu (ar līdzdalību) (gadījumi, kad pircējs nemaksā PVN pārdevējam; tas nozīmē, ka PVN nav ietverts rēķinā);

2) nesamaksātais PVN bez pircēja piekrišanas (bez līdzdalības) (gadījumi, kad pircējs pārdevējam maksā PVN, bet pārdevējs to nepārskaita nodokļu iestādēm, tostarp pārdevēja maksātnespējas gadījumā; tas nozīmē, ka PVN ir ietverts izrakstītajā rēķinā, tāpēc šeit būtu jāņem vērā arī gadījumi, kas ietver krāpšanu PVN jomā ar "pazudušā tirgotāja" shēmu).

Līdz ar to neiekasētā PVN vērtību (izvairīšanās dēļ "bez līdzdalības" un attiecīgā gadījumā maksātnespējas dēļ) iegūst, no neatbilstības starp teorētiskajiem PVN ieņēmumiem un faktiskajiem PVN ieņēmumiem atņemot nesamaksāto PVN "ar līdzdalību".

Neiekasētais PVN = teorētiskie PVN ieņēmumi *mīnus* faktiskie PVN ieņēmumi *mīnus* trūkstošie ieņēmumi (izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību")

Faktiskie PVN ieņēmumi ir summa, ko nodokļu iestādes faktiski iekasējušas periodā, uz kuru attiecas teorētisko PVN ieņēmumu aprēķins. Faktiskos PVN ieņēmumus ieraksta kā nodokļus D.211, kā noteikts EKS 2010 4.27.–4,28. punktā. Šiem ierakstītajiem nodokļiem D.211 jāatbilst uzkrāšanas principam saskaņā ar EKS 2010 4.26. punktu. Faktiskos PVN ieņēmumus var iegūt no summām, kas apliecinātas ar aprēķiniem un deklarācijām, kuras koriģētas ar koeficientu, kas atspoguļo aprēķinātās un deklarētās, bet neiekasētās summas (1.a variants), ar aprēķiniem un deklarācijām, izmantojot kapitāla pārvedumu (D.995) attiecībā uz summām, kas nav iekasētas (1.b variants), vai no naudas ieņēmumiem, kas koriģēti pēc laika (2. variants).

Var būt gadījumi, kad saskaņā ar spēkā esošiem tiesību aktiem nodokļu iestādēm ir tiesības atsaukt PVN prasījumus maksātnespējas situācijā. Šādos gadījumos PVN summas, kas nav iekasētas maksātnespējas dēļ, tiktu iekļautas D.211, ja D.211 iegūst no aprēķiniem un deklarācijām ar kapitāla pārvedumu D.995, kas atspoguļo atsaukšanu (1.b variants), un netiktu iekļautas D.211, ja tiek izmantoti naudas ieņēmumi, kas koriģēti pēc laika, vai aprēķini un deklarācijas ar koeficientu attiecībā uz D.211 (1.a un 2. risinājums).

Izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību" nesamaksātā PVN vērtību parasti var aprēķināt, ņemot vērā darbības, attiecībā uz kurām ir veikta korekcija par nedeklarētu darbu.

Ar šo metodi, korekciju par nedeklarētu darbu piemērojot saimnieciskās darbības nozaru izlaidei un reizinot atbilstošās nedeklarēto ieņēmumu summas ar attiecīgajām PVN likmēm, ir iespējams noteikt trūkstošo PVN ieņēmumu vērtību, kuru nodokļu iestādes nav saņēmušas izvairīšanās "ar līdzdalību" nesamaksātā PVN dēļ.

Piemēram: ja, pamatojoties uz korekciju par nedeklarētu darbu, mājsaimniecības patēriņa aplēsi konkrētam produktam bez PVN paaugstina par 15 % un ja PVN likme, kas piemērojama šī produkta pirkumiem, ir 20 %, tad nodokļu iestādēm maksājamo summu var aprēķināt šādi:

izvairīšanās dēļ "ar līdzdalību" trūkstošie PVN ieņēmumi = produkta ieņēmumu vērtība pirms korekcijas × 15 % × 20 %.

Citas iespējamās pieejas, lai nošķirtu krāpšanu PVN jomā ar līdzdalību un bez tās, ir, piemēram, fiskālo datu vai ekspertu pieņēmumu izmantošana par to, kādas darbības ir iesaistītas dažāda veida krāpšanā.

Neiekasētā PVN uzskaite nacionālajos kontos

Pieņemot, ka par darījumiem, par kuriem netiek ziņots nodokļu iestādēm, netiek ziņots arī statistikas iestādēm, un ja vien (izvairīšanās dēļ bez līdzdalības un maksātnespējas dēļ) neiekasētā PVN vērtības jau nav netieši iekļautas kontos, nacionālo kontu darījumos vajadzības gadījumā jāveic turpmāk norādītās korekcijas, lai uzskaitītu neiekasēto PVN, kas aprēķināts saskaņā ar iepriekš aprakstīto (vai līdzvērtīgu) metodi:

1) ražošanas daļā: neiekasētā PVN vērtību iekļauj pārdevēja pievienotajā vērtībā;

2) ienākumu daļā: neiekasētā PVN vērtību iekļauj pārdevēja pamatdarbības pārpalikumā;

3) izdevumu daļā: neiekasētā PVN vērtību iekļauj preces vai pakalpojuma pircēja cenā. Līdz ar to neiekasētā PVN vērtība jāiekļauj mājsaimniecību galapatēriņā un bruto pamatkapitāla veidošanā. Atkarībā no avotiem un metodēm, ko izmanto, lai aplēstu izdevumu kategorijas, attiecīgās summas var būt jau iekļautas avota datos (piemēram, ja tiek izmantots mājsaimniecību budžeta apsekojums) vai tās skaidri pievieno (piemēram, ja izmanto tādas netiešas metodes kā preču plūsmas metode vai tādas metodes kā daudzums × cena).

Nesamaksāto PVN "ar līdzdalību" neieraksta kontos, jo pircējs to nav samaksājis. PVN, ko pircējs ir samaksājis, bet kas nav iekasēts izvairīšanās dēļ bez līdzdalības un/vai maksātnespējas dēļ, ieraksta attiecīgajās kategorijās, kas norādītas iepriekš 1)–3) punktā.